ÖMER BİN ŞEBBE EN-NUMEYRÎ

Hadîs âlimi ve tarihçi. Künyesi, Ebû Zeyd'dir. 172 (m. 798) târihinde doğdu. 262 (m. 876) senesinde Samarrâ'da vefât etti. Babasının ismi Zeyd, lakabı Şebbe'dir. Bağdad'a gelip burada Muhammed bin Ca'fer Gunder, Abdülvehhâb es-Sekafî, Muhammed bin Ebî Adîy, Yahyâ bin Sa'îd el-Kattân, Abdurrahmân bin Mehdî ve daha birçok âlimden rivâyette bulundu. Ondan da Ebû Bekr bin Ebiddünyâ, Ebû Şuayb el-Harrânî, Ebü'l-Kâsım el-Begâvî, Yahyâ bin Sa'îd, Muhammed bin Zekerriyyâ ed-Dakkâk gibi âlimler de ondan istifâde etmişlerdir:

Ömer bin Şebbe kendisi şöyle anlatır: "Büyük hadîs âlimi Vekî bin Cerrah, şehre gelmişti. Onun yanına girmek istedim, fakat küçük olduğumdan bana müsâade etmediler. Gece kendisini rü'yâmda gördüm. Dicle kenarında, bir testiden abdest alıyordu. Ona: Ey Ebû Süfyân! (Vekî' bin Cerrâh'ın künyesidir.) Bana bir hadîs-i şerîf oku da ezberliyeyim, dedim. Bana bir hadîs-i şerîf okudu. Onu rü'yâda ezberledim."

Ömer bin Şebbe'nin hayatını yazanlar, onun fakîh (fıkıh âlimi), edîb (edebiyatçı), kırâatleri, (Kur'ân-ı kerîmin çeşitli okunuşlarını) iyi bilen, târihî haber ve hâdiselerde, muharebelerde derin bilgi sahibi ve rivâyetlerinde güvenilir bir âlim olduğunu bildirmişlerdir.

Ömer bin Şebbe, felsefenin İslâm âlemine girdiği bir asırda yaşadı. Felsefe, özellikle, Ehl-i bid'at'den olan mu'tezile üzerinde çok te'sîrli oldu. Nihâyet mu'tezile, Ehl-i sünnet i'tikâdına (inanışına) ters düşen "Kur'ân-ı kerîm mahlûktur" iddiasında bulundu. Halbuki, Ehl-i sünnet i'tikâdına göre, "Kur'ân-ı kerîm, Allahü teâlânın kelâmıdır. Mahlûk değildir." Me'mûn zamanında "Kur'ân-ı kerîm mahlûktur demiyen büyük âlimlere çok eziyet ve işkence yapıldı. Bu sırada ilk hedef hadîs âlimleri olmuştur. Daha sonra, bu sıkıntılı durum, fıkıh

âlimlerini de içerisine aldı. Öyle oldu ki, sanki bütün bu eza ve cefâlar, Ahmed bin Hanbel hazretlerinin üzerinde toplandı. Hapsedildi. Dövüldü. Hiçbir âlime yapılmayan eziyetler yapıldı.

Ömer bin Şebbe'ye de Samarrâ'da, "Kur'ân-ı kerîm mahlûktur" demesi söylendi. Fakat o, "Kur'ân-ı kerîm Allahü teâlânın kelâmıdır, mahlûk değildir" cevâbını verdi. Bu yüzden bütün kitaplarını yağmaladılar. Bunun üzerine evinden dışarı çıkmadı. Kimseyle konuşmadı.

Bu hâdiseyi anlatan Ebû Alî Anzî der ki: "Fakat ben onun yanından ayrılmadım. Söylediklerini yazıyordum. Bana öğretmesi husûsunda yaptığım hiçbir teklifi red etmemiştir."

Ömer bin Şebbe, târih, edebiyat, lügat ve dînî mevzûlarda eserler vermiştir. Bunların bir kısmı şunlardır:

1. Ahbâr-ı benî Numeyr, 2. Ahbâr-ül-Medîne, 3. Târih-ül-Basra, 4. Umerâ-ül-Medîne, 5. Kitâb-üs-Sultân

Medine Târihi adlı eserinde bildirilen hadîs-i şeriflerden ba'zıları:

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: "Kim mescidde kayıp arayan birisini duyarsa, Allahü teâlâ onu sana ulaştırmasın, desin. Çünkü mescidler bunun için yapılmamıştır."

Muhammed bin Abdurrahmân bin Sevbân rivâyet etti. Resûlullah (aleyhisselâm): "Kim mescidde ticâret malı satarsa, (Allahü teâlâ ticâretinde kazanç bırakmasın) deyiniz"buyurdu.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A'lâm cild-5, sh. 47

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-7, sh. 460

3) Vefeyât-ül-a'yân cild-3, sh. 440

4) Târih-i Bağdâd cild-11, sh. 208

5) Bugyet-ül-vuât cild-1, sh. 218

6) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 516

7) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 146